

ریاست جمهوری
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس

مسجد حاج طالب

تهیه کننده:

کاظم امیر عسدی

شماره ثبت: ۱۳۵۲۵

تاریخ ثبت:

تاریخ تهیه:

۸۴/۵/۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه:

کازرون در مغرب شیراز و در جلگه ای به طول ۸۶ و عرض ۹۰ کیلومتر قرار گرفته و فاصله آن تا شیراز ۱۵۴ تا بوشهر ۱۷۰ تا بهبهان از راه پل فهلیان ۲۲۴ تا اهواز ۵۹۲ و نیز تا پایتخت ۱۰۶۰ کیلومتر است. این شهرستان از طرف شمال و شمال شرقی به شهرستان ممسنی و بهبهان، از شمال شرقی و مشرق به شهرستان شیراز، از جنوب و جنوب غربی به شهرستان بزازجان و از جنوب شرقی به شهرستان فیروز آباد محدود است. حر امتداد ۵۱ درجه و ۲۵ دقیقه از نصف النهار شرقی نسبت به رصد خانه « گرینویچ » و ۲۹ درجه و ۲۵ دقیقه عرض شمالی نسبت به خط استوا قرار گرفته و از سطح دریا ۷۲۲ متر ارتفاع دارد. دمای این شهر حداکثر به ۴۹ درجه بالای صفر و حداقل به ۶ درجه زیر صفر می رسد و میانگین باران در سالهای کم باران کمتر از ۵۰۰ و سالهای پر باران تقریباً ۷۰۰ میلی متر است. ارتفاعات جنوبی از حاشیه غربی دشت لرزن می گذرد و ارتفاعات شمالی از کناره های رودخانه فهلیان و دامنه های جنوبی در ناحیه ماهور میلانی گسترده شده است.

از آنجایی که گروه ثبت آثار ملی سعی در بهتر انجام دادن کار و بیشتر شدن تعداد آثار ملی در شهرستان کازرون با معرفی دیگری از مساجد کازرون (جا دارد از اداره محترم لوفاف به خاطر همکاری که با گروه داشتند تقدیر و تشکر کرد) به شناسایی و ثبت مسجد حاج طالب این اثر مهم اقدام کردیم و ابتدا از نقشه کشی و سپس اطلاعات محلی و پس از آن برای پیدا کردن پلاک ثبتی اثر به اداره ثبت اسناد کازرون مراجعه کرده (از این نهاد محترم به خاطر همکاری تقدیر و تشکر می نمایم) و توانستیم اثر دیگری را به عنوان آثار ملی شهرستان معرفی نمایم البته این مسجد یک سری تعمیرات داشته ولی خوشبختانه هویت اصلی بنا حفظ شده و به شکل بنا لطمه ای نرسیده است.

۱- موقعیت طبیعی اثر:

کازرون در مغرب شیراز و در جلگه ای به طول ۸۶ و عرض ۹۰ کیلومتر قرار گرفته و فاصله آن تا شیراز ۱۵۴، تا بوشهر ۱۷۰، تا بهبهان از راه پل فهلیان ۲۲۴، تا اهواز ۵۹۲ و نیز تا پایتخت ۱۰۶۰ کیلومتر است. این شهرستان از طرف شمال و شمال شرقی به شهرستان ممسنی و بهبهان، از شمال شرقی و مشرق به شهرستان شیراز، از جنوب و جنوب غربی به شهرستان برازجان و از جنوب شرقی به شهرستان فیروز آباد محدود است. حر امتداد ۵۱ درجه و ۲۵ دقیقه از نصف النهار شرقی نسبت به رصد خانه «گرنویچ» و ۲۹ درجه و ۲۵ دقیقه عرض شمالی نسبت به خط استوا قرار گرفته و از سطح دریا ۷۲۲ متر ارتفاع دارد. دمای این شهر حداکثر به ۴۹ درجه بالای صفر و حداقل به ۶ درجه زیر صفر می رسد و میانگین باران در سالهای کم باران کمتر از ۵۰۰ و سالهای پر باران تقریباً ۷۰۰ میلی متر است. ارتفاعات جنوبی از حاشیه غربی دشت اوزن می گذرد و ارتفاعات شمالی از کناره های رودخانه فهلیان و دامنه های جنوبی در ناحیه ماعور میلانی گسترده شده است. مسجد حاج طالب در محله قدیمی کازرون (فخاران) واقع شده و دارای طول $۱۷^{\circ} ۲۹'$ و $۵۱^{\circ} ۲۹'$ عرض $۳۶^{\circ} ۳۶'$ و $۲۹^{\circ} ۳۶'$ جغرافیایی و ارتفاع از سطح دریا ۸۶۵ متری باشد.

۲- موقعیت فعلی اثر:

استان فارس - شهرستان کازرون - خیابان حضرتی - کوچه باشگاه شهید بهنام - مسجد حاج طالب

۳- مشخصات پلاک ثبتی اثر:

قطعه ۲ - بخش ۷ فارس - ۳۳۵

۴- تاریخچه و وجه تسمیه :

متأسفانه تا کنون هیچ تحقیق و پژوهشی در مورد این اثر صورت نگرفته تا بتوان با استناد به آن نتیجه مطلوبی دست پیدا کرد اما همانطور که از اسم آن مشخص است صاحب مسجد شخصی به نام حاج طالب بوده که به همین نام نیز این مسجد اشتهار پیدا کرده است. بنا مرقد همه تاجران می باشد .

۵- سوابق پژوهشی اثر شناسایی بررسی، گمانه زنی، حفاری:

تا کنون هیچ گمانه زنی زنی و حفاری در محل صورت نگرفته و اولین بررسی و شناسایی در تاریخ ۸۴/۵/۲ صورت گرفته است.

۶- نوع و توضیحات مالکیت اثر:

مالکیت اثر به صورت موقوفی می باشد.

۷- مشخصات اثر - تپه:

۸- مشخصات اثر - بنا:

مسجد حاج طالب در محله قدیمی کازرون واقع در کوی فخاران می باشد در ب مسجد به سمت شمال غرب باز می شود پس از آن وارد حیاط مسجد شده که دارای طول و عرض $۱۳ \times ۱۳,۲۰$ می باشد نمای مسجد به سمت شمال و دارای ۳ دهنه می باشد و به طور کلی به سبک چهار طاقی ساخته شده و پس از چهار ستون به هشت ضلع و سپس به دایره تبدیل شده است به طور کلی بنا دارای سه چهار طاقی متصل به هم می باشد که جمعاً بر روی هم به طول و عرض و ارتفاع $۴,۳۰ \times ۶,۷۰ \times ۱۲,۷۰$ می باشد. سقف بنا جناحی و تاقهای وسط هلالی ساخته شده اند چهار تاقی وسط دارای گچ کاری هندسی می باشد. این بنا جدیداً مرمت شده و تا اندازه ۱ متر از سطح زمین سنگ مرمر و بقیه با گچ سفید کاری شده و کف بنا و حیاط را به طور کلی با موزاییک فرش کرده اند اما به هویت اصلی بنا لطمه ای نرسیده است. محراب مسجد در ضلع جنوبی تعبیه شده و دو تاقچه کوچک که درب آهنی برای آن گذاشته اند تعبیه شده اند. (تصاویر ۱ تا ۸)

۹- ویژگی اثر:

این مسجد به طور کلی دارای ۳ ستون در نمای مسجد و فضایی رایبند ردیف ستونهای جلویی و ضلع جنوبی ایجاد کرده که زیاد هم بزرگ نیست و در واقع نمونه ای از مسجد محله ای می باشد علاوه بر ستونها و نوع معماری چهار تاقی وسط دارای گچ کاری هندسی می باشد که از نوع هندسی می باشد. (تصاویر ۲-۳-۴-۵)

۱۰- نوع بهره برداری اثر:

این مکان با توجه به سبک معماری از ابتدا تنها کاربرد مسجد داشته و هم اکنون نیز همین کاربرد را دارد.

۱۱- اقدامات انجام شده در مورد حریم اثر (حریم پیشنهادی):

تا کنون هیچ اقدامی برای حریم اثر صورت نگرفته است.

۱۲- توضیح دخل و تصرفات انجام شده و مشهود در اثر:

هیچ دخل و تصرفی در مسجد دیده نمی شود.

۱۳- توضیح تعمیرات گذشته اثر:

این بنا در حال حاضر تازه تعمیر شده (حدود یک سال) و اثری از تعمیرات گذشته وجود ندارد.

۱۴- توضیحات ضروری و اختصاصی اثر:

۱۵- شرح وضعیت موجود خطر پذیری و دلایل آسیب های و ارده:

بنای مسجد حاج طالب به علت تعمیرات اساسی که بر روی آن انجام شده از استحکام خوبی برخوردار شده و آنچنان تخریب و آسیب پذیری در بنا مشاهده نمی شود. (تصاویر ۴-۵-۶)

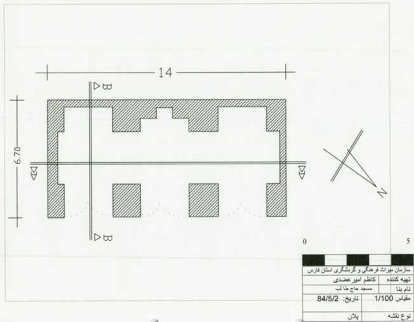
۱۶- ذکر منابع و مآخذ گزارش:

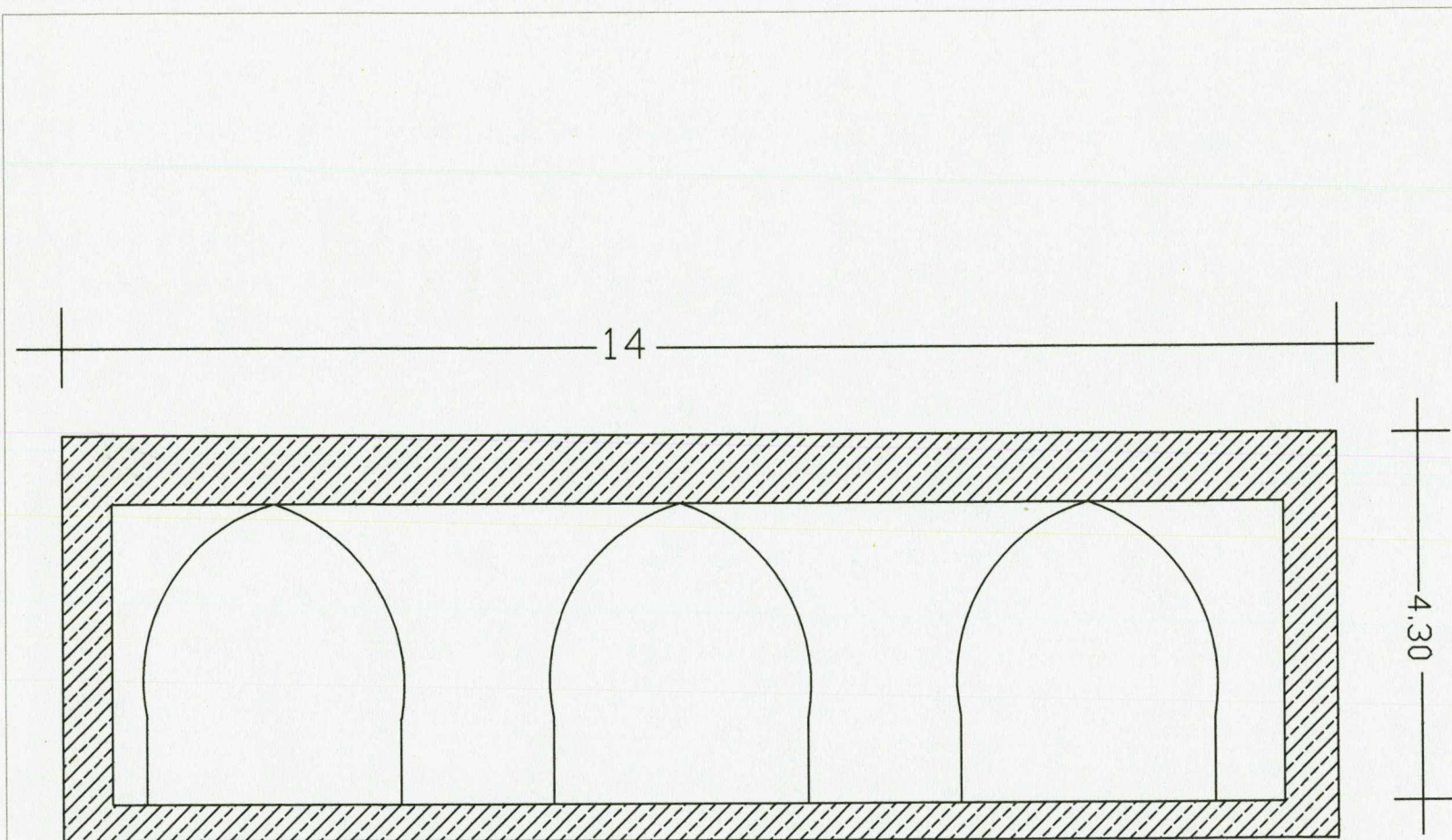

تصویر 1- نمای کلی بنای مسجد حاج طالب دید از شرق؛ ف 15 ن 6

تصویر 2- شبستان مسجد حاج طالب. دید از شرق؛ ف 15 ن 8

0 5

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس	
تهیه کننده	کاظم امیر عضدی
نام بنا	مسجد حاج طالب
مقیاس	1/100
تاریخ	84/5/2
نوع نقشه	برش A-A

